

A

a causa di qc | z powodu czegoś
a cavallo tra qc e qc | na przełomie czegoś i czegoś
a cielo aperto | *idiom.* pod gołym niebem (*dosł.* pod otwartym niebem)
a fondo | dogłębnie
a lungo atteso | długo wyczekiwany
a più riprese | wielokrotnie, w różnych sytuacjach
a posto | w porządku
a ritmo accelerato | w przyspieszonym tempie
a seconda di qc | w zależności od czegoś
a seguito di qc | w wyniku czegoś
a stento | z trudem
abbandonare | opuszczać, porzucać
abbandonato | opuszczony, porzucony
accettare | przyjmować, akceptować
accigliato | ponury, ze zmarszczonymi brwiami
accorgersi (p. pass. accorto) di qc | zauważyć coś, zdać sobie z czegoś sprawę
ad alta quota | na dużej wysokości
adatto a qc | stosowny/nadający się do czegoś
addirittura | nawet, aż, wręcz
addizionale | dodatkowy, nadprogramowy
adolescente | nastoletni, w wieku dojrzewania
adulterino | pozamałżeński
affacciarsi (alla finestra, al balcone) | wyglądać (z okna, z balkonu)
affettuosamente | czule, pieszczotliwie
affidabile | niezawodny
affinché | aby, ażeby

affrontare qn/qc | stawiać komuś/czemuś czoła, radzić sobie z kimś/czymś
aggiungersi a qc | dochodzić/dokładać się do czegoś
aggiuntivo | dodatkowy
ai piedi | na stopach
aiutare qn | pomagać komuś
al contrario | odwrotnie, na odwrót
alberghiero | hotelowy, hotelarski
alcuni (pl.m.), alcune (pl. f.) | niektórzy, niektóre
alla ricerca di qc | w poszukiwaniu czegoś
allargare | poszerzać
all'apparenza | pozornie
all'improvviso | nagle, niespodziewanie
almeno | przynajmniej, conajmniej
alzare | podnosić
ambientale | dot. środowiska
ammaliare | oczarowywać, urzekać
ammettere (p. pass. ammesso) | dopuszczać
ammirare | podziwiać
ampio | przestronny, obszerny
ampliare | poszerzać, rozszerzać, powiększać
andare a trovare qn (io vado a trovare, tu vai a trovare...) | iść/jechać odwiedzić kogoś
andare a trovare qn | iść, jechać odwiedzić kogoś
andare fiero di qc | być z czegoś dumnym
andare perduto/perduta/perduti/perdute | zaginąć, ulec zagubieniu/zaginieniu
antistante a qc | znajdujący się przed czymś
apparentemente | pozornie
appassionato | pasjonat, osoba interesująca się czymś
appena | jak tylko, zaledwie
appendere | wieszać

appoggiato da qn | popierany/wspierany przez kogoś
appositamente | specjalnie
apprezzato | ceniony, doceniany
appunto | właśnie
arduo | ciężki, trudny
arrendersi | poddawać się
arricchire (io arricchisco, tu arricchisci ecc.) | wzbogacać, urozmaicać
ascoltare | słuchać
assaggiare | spróbować, skosztować
assolato | pełen słońca, nasłoneczniony
atroce | okrutny
attesissimo | wyczekiwany, wytęskniony
attirare attenzione | przyciągać uwagę
attirare | przyciągać
attirato da qc | przyciągnięty przez coś (zainteresowany czymś)
attraversare qc | przepływać/przejeżdżać/przechodzić przez coś
attraverso qc | za pomocą, za pośrednictwem czegoś
avere accesso a qc | mieć do czegoś dostęp/wstęp
avvenire (solo 3° pers. sing e pl: pres. ind. avviene, avvengono; pass. remoto avvenne, avvennero) | dziać się, wydarzać
avvicinarsi a qn/qc | zbliżyć się do kogoś/czegoś
avvincente | ciekawy, pociągający, fascynujący

B

bagnato | mokry
beffardo | szyderczy
benvenuto (f. benvenuta, pl.m. benvenuti, pl.f. benvenute) | witaj, witajcie
ben | aż

bizzarro | dziwaczny, ekstrawagancki

brevettare | opatentować

bruciare le tappe | *idiom.* bardzo przyspieszyć etapy jakiegoś procesu

buio | pogrążony w mroku, ciemny

C

calcare il suolo | *przen.* żyć, istnieć na jakiejś ziemi (w jakimś kraju), *dosł.* stąpać po jakiejś ziemi

camminare | iść, chodzić, piesze wędrowki, spacer

capace di qc/di fare qc | zdolny do czegoś/do robienia czegoś

capiente | pojemny

Carlo Magno | Karol Wielki

carnevalesco (pl. carnevaleschi) | karnawałowy

carolingio (f. carolingia. pl. m. carolingi, pl.f. carolingie o carolingie) | dotyczący/odnoszący się do dynastii Karolingów

casalingo | domowy

celebrare | świętować, obchodzić

celebre | słynny, znany

centenario | stuletni

che a sua volta | który to z kolei, który natomiast

chi più ne ha, più ne metta | *idiom.* itd. itp.

chissà | ciekawe czy, kto wie

chiunque | ktokolwiek

circondare | otaczać, okrążyć

circondato da qn/qc | otoczony przez kogoś/coś

citofonare | dzwonić (domofonem)

collocare | umiejscawiać, umieszczać, usytuować

commissionare | zamawiać, zlecać wykonanie czegoś

comodo | wygodny

compreso | w tym, z włączeniem

con cura | starannie, pieczołowicie

con passo spedito | szybkim krokiem

concedere (p.pass. concesso) | przyznawać, udzielać

confessare | wyznawać

confrontare qc con qc | porównywać coś z czymś, zestawiać coś z czymś

confuso | zmieszany

conquistare | zdobywać

conseguire il dottorato | uzyskać doktorat

consentire qc a qn | umożliwiać coś komuś, pozwalać komuś na coś

considerato [+nome/ aggettivo] | uważany/uznawany za kogoś/jakiegoś/coś/jakieś

considerato qn/qc | uznawany za coś/za kogoś

consolidare | umacniać

contenere (pres.ind. io contengo, tu contieni, lui contiene, noi conteniamo, voi contenete, loro contengono, imperf. io contenevo, contenevi...) | zawierać, obejmować

contraddire qc (pres. ind. io contraddico, tu contraddici, lui contraddice, noi contraddiciamo, voi contraddite, loro contraddicono; p. pass. contraddetto) | zaprzeczać, przeczyć czemuś

convinto | przekonany

cosiddetto | tak zwany

costretto a fare qc | zmuszony do robienia czegoś

creare | tworzyć

creato | stworzony, utworzony

crescente | rosnący

curioso | ciekawy

D

da fuori | z zewnątrz

da giù | z Południowych Włoch (*dosł.* z dołu)

da nessuna parte | nigdzie

da un lato | z jednej strony

da vicino | z bliska

danneggiare | uszkodzić

dare del Lei a qn | mówić do kogoś na Pan/Pani

dare del tu a qn | mówić do kogoś na ty

dare i natali a qn | być czymś miejscem urodzenia

dare sfogo a qc | dawać czemuś upust

dare su qc | wychodzić (*dosł.* dawać) na coś (np. o drzwiach, oknie)

dare una spinta a qn | *idiom.* pobudzić (*dosł.* popchnąć) kogoś do działania

definire qn/qc qc | określać kogoś/coś jako/mianem czegoś

definito | określony, określane

degnò di nota | godny uwagi

del luogo | miejscowy

denotare | wykazywać, zdradzać (np. jakieś cechy)

descrivere (p. pass. descritto) | opisywać

detto | zwany, nazywany

di fantasia | wymyślony, fikcyjny

di levante (invar.) | wschodni

di origine | o pochodzeniu, o korzeniach

di origini | jakiegoś pochodzenia

di pietra | kamienny, z kamienia

di ponente (invar.) | zachodni

difendere (p. pass. difeso) | bronić

diffondersi | rozpowszechniać się

dipendere da qn/qc | zależeć od kogoś/czegoś

dipende | różnie (*dosł.* zależy)

discografico | płytowy, nagraniowy

distinguere qn/qc da qn/qc | odróżniać kogoś/coś od kogoś/czegoś

diventare [+ nome/ aggettivo] | stawać się/robić się kimś/jakimś

diventare [+ nome/aggettivo] | stawać się/robić się kimś/jakimś
diventare | stawać się (kimś/czymś)
diverso | inny, odmienny
divertente | zabawny
divertito | rozbawiony
dopodomani | pojutrze
d'oltreoceano | zza oceanu
d'oro (invar.) | złoty, ze złota

E

e via dicendo | i tak dalej
edificare | budować
edilizio (pl. edilizi) | budowlany
elencare | wymieniać (po kolei)
enorme | ogromny
esagerare | przesadzać
esclusivamente | wyłącznie
esistere | istnieć
esplicito | wyraźny, jednoznaczny
esplorare il terreno | badać teren
esplorare | badać, odkrywać
esporre (pres.ind. io espongo, tu esponi, lui/lei espone, noi esponiamo, voi esponete, loro espongono, p. pass. esposto) | wystawiać, eksponować
essere appeso (f. appesa) | wisieć (appendere | wieszać)
essere fortunato (f. fortunata) | mieć szczęście/fuksa
essere solito/solita/soliti/solite
fare qc | mieć w zwyczaju coś robić
estenuante | wyczerpujący, wykańczający

F

famoso | słynny, sławny
far arrivare qc (io faccio, tu fai, lui/lei fa., noi facciamo, voi fate, loro fanno arrivare) | sprowadzać coś

far innamorare qn di qn/qc | sprawić, że ktoś w kimś/czymś się zakocha
far vedere qc a qn (io faccio, tu fai, lui fa, noi facciamo, voi fate, loro fanno vedere) | pokazywać coś komuś
fare da confine fra qc e qc | stanowić/wytyczać granicę
fare parte di qc | należeć do czegoś, uczestniczyć w czymś
fare shopping | iść na zakupy, chodzić po sklepach (najczęściej w kontekście zakupów ubraniowych; w przypadku produktów żywnościowych lub codziennego użytku Włosi używają zwrotu fare la spesa | robić zakupy)
fare un giro per qc | przejść się po czymś
fare uno sconto | dać upust/rabat
fermarsi | zatrzymać się
fiero | dumny
finalmente | wreszcie, nareszcie
fino a | (aż) do
fiondarsi | *przen.* pobiec gdzieś w te pędy (*dosł.* wystrzelić się z procy)
folto | bujny, gęsty
fondamentale | kluczowy, bardzo ważny
fornire | dostarczać
fragile | kruchy, delikatny
frequentato | uczęszczany/odwiedzany przez wiele osób
fungere da qc | pełnić funkcję czegoś

G

gentile | uprzejmy
gestire qc (io gestisco, tu gestisci ...) | prowadzić coś, zarządzać czymś
gettonato | popularny, na topie
giudiziario (pl. giudiziari) | sądowy
gli albori (pl.) | początki (najczęściej w kontekście historycznym)

gli scarichi industriali (normalmente al plurale) | ścieki przemysłowe
gobbo | garbaty
godere di ottima/buona/cattiva fama | cieszyć się świetną/dobłą/złą sławą
gradevole | przyjemny
gridante | krzyczący

I

i dintorni (pl.) | okolice
i nuovi arrivi (solitamente al plurale) | nowa dostawa (w znaczeniu la nuova collezione | nowa kolekcja)
i posterì (pl.) | przyszłe pokolenia
i resti mortali | doczesne szczątki (*dosł.* śmiertelne)
i rifiuti (normalmente al plurale) | odpady, śmieci
i segnali direzionali | drogowskazy
ideato | wymyślony
il baciamento (pl. i baciamenti) | całowanie w rękę
il baffo | wąs
il bancone | lada
il barbaro | barbarzyńca
il beniamino (f. la beniamina) | ulubieniec
il borgo | osada, małe miasteczko
il brano | utwór, kawałek
il calzascarpe (pl. i calzascarpe) | łyżka do butów
il camerino | przymierzalnia
il camice | kitel
il camion | samochód ciężarowy
il campo di battaglia | pole bitwy
il cancello | brama
il cannone sparaneve | armatka śnieżna
il capolavoro | dzieło, arcydzieło
il capoluogo | stolica (np. regionu)
il carro | wóz

il caseggiato | blok, budynek wielorodzinny

il casolare | wolnostojący dom wiejski lub górski, na ogół z dala od innych zabudowań

il censimento | spis (np. ludności)

il centro commerciale | centrum handlowe

il cespuglio | krzew

il cibo di strada | street food, jedzenie uliczne

il cibo | żywność, jedzenie

il cittadino | obywatel, mieszkaniec

il cognome | nazwisko

il coinquilino (f. la coinquilina) | współlokator/-ka

il collaboratore (f. la collaboratrice) | współpracownik/-czka

il collegamento | połączenie

il colpo di fulmine | *idiom.* miłość od pierwszego wejrzenia (*dosł.* uderzenie pioruna)

il compaesano | rodak, krajan

il complemento diretto | dopełnienie bliższe

il comportamento | zachowanie, postępowanie

il comprensorio sciistico (pl. i comprensori sciistici) | obszar narciarski

il comune | gmina

il concittadino | współobywatel, mieszkaniec tej samej miejscowości

il condottiero (f. la condottiera) | przywódca/-czyni

il confine | granica

il conte (f. la contessa) | hrabia/-ina

il cortigiano | dworzanin

il cuore | serce

il danno | szkoda

il decoro pittorico | dekoracja/ ozdoba malarska

il degrado | degradacja (środowiska naturalnego)

il desiderio (pl. i desideri) | pragnienie (czegoś)

il dibattito | dyskusja, debata

il distanziamento | zachowanie dystansu, odległość

il divertimento | zabawa, rozrywka

il dolore | ból

il dopoguerra | okres powojenny

il drago | smok

il falegname | stolarz

il fenomeno | zjawisko, fenomen

il feudo | lenno

il fitto del bosco | głąb lasu, gęstwina lasu

il fiume | rzeka

il flusso migratorio (pl. i flussi migratori) | ruch migracyjny, przepływ/napływ migracyjny

il fondatore (f. la fondatrice) | założyciel/-ka

il gargoyle (też: la garguglia, la gargolla) | gargulec, rzygacz

il ghiacciaio | lodowiec

il grado | stopień

il guardiano | strażnik

il lato | strona

il lavaggio | pranie

il lettore (f. la lettrice) | czytelnik/-czka

il linguaggio | język (typowy dla jakiegoś środowiska lub branży)

il luogo (pl. i luoghi) | miejsce

il luogo comune (pl. i luoghi comuni) | stereotyp, powszechnie przyjęta opinia

il luogo | miejsce

il magistrato | funkcjonariusz wymiaru sprawiedliwości (sędzia lub prokurator)

il male | zło, bolączka

il marciapiede | chodnik

il martello | młotek

il mattone | cegła

il mercatino rionale | rynek/dzielnicy

il mirino | celownik

il mistero | tajemnica

il mobile | mebel

il modo | sposób

il mondo | świat

il mostro | potwór

il mouse | *ang.* mysz (komputerowa)

il movimento | ruch

il nastro | wstążka, wstęga

il navigatore (f. la navigatrice) | żeglarz/-ka

il negozio | sklepik

il negozio (pl. i negozi) | sklep

il nome d'arte | pseudonim artystyczny

il Nord | Północ

il padrino | ojciec chrzestny

il paesino | miasteczko, wioska

il paesotto | miescinka

il paio (pl. le paia) | para (np. butów)

il paradiso | raj

il parente | krewny

il participio | imiesłów

il passante | przechodzień

il passatempo | rozrywka

il passato | przeszłość

il passero | wróbel

il passo | krok

il pattume | śmieci, odpady

il pensatore (f. la pensatrice) | myśliciel/-ka

il percorso | trasa, szlak, przebieg

il periodo | okres

il personaggio | postać

il pescatore | rybak

il pittore (m.), la pittrice (f.) | malarz/-ka

il poeta (f. la poetessa) | poeta/-ka

il popolo | lud, naród

il portachiavi (pl. i portachiavi) | brelok na klucze

il Po | Pad

il prete | ksiądz

il principe (m.), la principessa (f.) | książę/księżniczka

il punto di riferimento | punkt odniesienia

il quartiere | dzielnica

il ragazzino | młody chłopak

il rapimento | porwanie

il recupero paesaggistico | rewitalizacja krajobrazu

il recupero | odzyskanie

il reperto archeologico | znalezisko archeologiczne, eksponat archeologiczny

il resoconto | sprawozdanie

il ricercatore (f. la ricercatrice) | badacz/ka, naukowiec

il riferimento a qn/qc | odniesienie do kogoś/czegoś

il rito | rytuał

il ritratto | portret

il romanzo | powieść

il sacerdote | kapłan, ksiądz

il salvataggio | ratunek, ratowanie

il santo (f. la santa) | święty/-a

il secolo | wiek, stulecie

il sentiero | ścieżka

il Settentrione | północ (Włoch)

il sindaco | burmistrz

il sisma (pl. i sismi) | trzęsienie ziemi

il sobborgo (pl. sobborghi) | przedmieścia

il social network (pl. i social network o i social networks) | ang. sieć społecznościowa

il soggiorno | pobyt

il soldato | żołnierz

il soprannome | przydomek

il sorriso | uśmiech

il Sud | południe

il suono | dźwięk

il taschino | kieszonka

il terremoto | trzęsienie ziemi

il terrone | pejoratywne określenie osoby pochodzącej z południowych Włoch

il tesoro | skarb

il tradimento | zdrada

il traffico veicolare | ruch pojazdów

il tragitto | odcinek (trasy)

il turno | kolej

il valore | wartość

il viaggiatore (m.)/la viaggiatrice (f.) | podróżnik/-czka

il viaggio (pl. i viaggi) | podróż

il vicolo | zaułek, wąska uliczka

il villaggio | wioska

il visitatore (f. la visitatrice) | zwiedzający/-a, odwiedzający/-a

il vizio (pl. i vizi) | wada, przywara

il volto | twarz, oblicze

il volume | tom, wolumin

il web | internet, sieć

il/la discendente (m/f) | potomek, zstępny

il/la giornalista | dziennikarz/-ka

il/la protagonista (m/f) | bohater/-ka (główna postać)

illegale | nielegalny

illuminare | oświetlać, rzucać na coś światło

illustre | wybitny, znakomity

imbarazzante | krępujący, niezręczny

immenso | ogromny

immobile | nieruchomy

impartire | udzielać

impeccabile | nieskazitelny, perfekcyjny

impensabile | nie do pomyślenia

imponente | ogromny, imponujący

improbabile | nieprawdopodobny

in cerca di qc | w poszukiwaniu czegoś

in collaborazione con qn/qc | we współpracy z kimś/czymś

in coma | w śpiączce

in fondo | w głębi, na końcu (np. korytarza)

in giro per qc | łażąc/chodząc po czymś

in linea di massima | najczęściej, ogólnie rzecz biorąc

in lungo e in largo | *idiom.* wzdłuż i wszerz

in mancanza di qc | przy braku czegoś

in omaggio | w prezencie od firmy

in origine | pierwotnie, początkowo

in orizzontale | poziomo

in presenza di qn | w czyjejs obecności

in questione | o którym/której/których mowa

in seguito a qc | w wyniku/konsekwencji czegoś

in un batter d'occhio | *idiom.* w mgnieniu oka

inaspettato | niespodziewany, nieoczekiwany

incantevole | uroczy, urokliwy

inchinarsi a qn/qc | kłaniać się przed kimś, chylić przed kimś czoła

incredibile | niesamowity, niewiarygodny

incuriosire (io incuriosisco..) | zaciekawiać, wzbudzać ciekawość

indubbiamente | niewątpliwie

infinito | nieskończony

influyente | wpływowy

ininterrottamente | nieprzerwanie

innumerevoli (m. e f., usato solo al plurale) | niezliczona ilość, bardzo wiele

inoltre | poza tym

inquinato | zanieczyszczony

insinuarsi | wkradać się, wślizgiwać się

intermedio | pośredni

intero | cały

interrompere (p.pass. interrotto) | przerywać

intransitivo | nieprzechodni

intraprendere (p.pass. intrapreso) | podejmować

intravedere | dostrzegać

inusuale | nietypowy

invariabile | nieodmienny

inventare | wynaleźć, wymyślić

ispirare | inspirować, stanowić źródło inspiracji

L

l'accessibilità | dostęp, dostępność

l'esponente (m/f) | przedstawiciel/-ka (np. jakiegoś nurtu, partii politycznej)

l'indignazione (f.) | oburzenie

la baita | górská chata

la bancarella | stragan, stoisko (na rynku)

la battuta | żarcik, dowcipny tekst

la bocca | usta

la bottega artigiana | sklep/mały zakład rzemieślniczy, rękodzielniczy

la bravura | talent, bycie dobrym (w czymś)

la busta | torba, siatka

la campagna | wieś (teren zamiejski)

la capacità di fare qc | zdolność do robienia czegoś

la capitale | stolica

la carta | papier, makulatura

la celebrità | celebryta/-ka, gwiazda

la chiacchierata | luźna rozmowa, pogawędka

la cima | szczyt

la cittadina | miasteczko

la collina | wzgórze

la comitiva di amici | grupa przyjaciół/znajomych

la commessa | ekspedientka

la consapevolezza | świadomość

la cosa migliore | najlepsza rzecz

la costa | brzeg, wybrzeże

la costruzione | budowla

la creazione | tworzenie

la cucina abitabile | samodzielna kuchnia, w której jest wystarczająco miejsca na stół, przy którym można swobodnie spożywać posiłki (w odróżnieniu od il cucinino/ cucinotto | aneks kuchenny, małe pomieszczenie kuchenne, w którym nie ma miejsca na stół)

la dedizione | zaangażowanie, poświęcenie (np. jakiejś sprawie)

la deformità | zniekształcenie, deformacja

la demolizione | wyburzenie, też: rozbiórka

la desinenzia | końcówka

la discarica | wysypisko śmieci, składowisko odpadów

la disparità | nierówność

la distanza | odległość

la fama | sława

la fermata | przystanek

la fiaba | baśń

la figura chiave | kluczowa postać

la fila | kolejka

la fogna | rynsztok

la follia | szaleństwo

la fonte | źródło

la fortuna | szczęście, powodzenie

la forza | moc, siła

la frase | zdanie

la gara | zawody

la generazione | pokolenie

la genuinità | naturalność, autentyczność

la Grande Mela | Wielkie Jabłko (Nowy Jork)

la guida | przewodnik

la lealtà | lojalność

la libertà | wolność

la località | miejscowość

la luce | światło

la lunghezza | długość

la maestosità | majestat, wielkość

la maglietta | koszulka, t-shirt

la manutenzione | konserwacja, utrzymanie

la memoria | pamięć

la mente | umysł

la modernità | nowoczesność

la morte | śmierć

la musica leggera | muzyka rozrywkowa (*dosł.* lekka)

la nascita | narodziny, powstanie

la nave mercantile | frachtowiec, statek handlowy

la negligenza | zaniedbanie

la neve | śnieg

la notorietà | popularność, rozgłos

la panchina | ławka

la parte | część

la partecipazione | udział, uczestnictwo

la parte | część

la Pasqua | Wielkanoc (pierwszy dzień Świąt, Niedziela Wielkanocna)

la Pasquetta | Poniedziałek Wielkanocny

la patria | ojczyzna

la pazienza | cierpliwość

la penisola | półwysep

la percezione | percepcja, postrzeganie

la perseveranza | konsekwencja, wytrwałość

la perseveranza | wytrwałość, konsekwencja w dążeniu do czegoś

la piantatura | sadzenie

la Pianura Padana | Nizina Padańska

la pianura | nizina, równina

la pianura | równina

la pietra miliare | kamień milowy

la pinacoteca | pinakoteka (galeria obrazów)

la pista da sci | trasa narciarska

la portata | przepływ

la possibilità | możliwość

la prole | potomstwo

la prozia (m. il prozio, m.pl. i prozii, f.pl. le prozie) | babcia cioteczna

la pubblicità | reklama

la punta di diamante | *idiom.* perła w koronie (*dosł.* czubek diamentu), element wyróżniający się na tle innych (urodą lub znaczeniem)

la purezza | czystość (moralna lub materiałowa)

la quarantena | kwarantanna

la rabbia | złość, wściekłość

la rassegnazione | rezygnacja

la rassegna | przegląd

la realtà | rzeczywistość

la rete | sieć

la ricchezza | bogactwo

la ripicca | odwet, zemsta

la roccia (pl. le rocce) | skała

la saggezza | mądrość

la scalinata | schody (reprezentacyjne)

la scarpa (pl. le scarpe) | but

la scelta | wybór

la scoperta | odkrycie

la scorta | zapas

la scultura | rzeźba

la Seconda Repubblica | Druga Republika, termin określający nowy układ sił politycznych we Włoszech po wyborach do parlamentu w 1994 r.

la sega | piła

la sensazione | poczucie, wrażenie

la sentenza | werdykt, wyrok

la siepe | żywopłot

la smorfia | grymas

la solitudine | samotność

la soluzione | rozwiązanie

la sponda | brzeg

la stanza | pokój

la struttura di drenaggio | system odwadniania/osuszania/kanalizacyjny

la superstizione | przesąd, zabobon

la suspense (invar.) | *ang.* napięcie (np. w filmie, książce)

la svolta | przełom, zwrot

la taglia unica | rozmiar uniwersalny

la tenacia | upór (pozytywny), wytrwałość

la tenuta | posiadłość

la terra promessa | ziemia obiecana

la testa | głowa

la testimonianza | świadectwo

la tomba | grób

la torre | wieża

la traccia (pl. le tracce) | ślad

la trasgressione | wykroczenie, występpek

la valle | dolina

la vegetazione | roślinność

la verità | prawda

la vetrina | okno wystawowe

la vista | widok

la visualizzazione | wyświetlenie (np. postu, filmu na YouTube)

la viuzza | wąska uliczka

la voce | głos

la zip (pl. le zip) | zamek (błyskawiczny)

la zona extra doganale | strefa wolnoctwowa

lambire | muskać, delikatnie dotykać (najczęściej o wodzie)

lasciarsi sedurre da qn/qc | dać się komuś/czemuś uwieść

le autorità (con questo significato per lo più al plurale) | władze

le ciaspole (pl.) | rakiety śnieżne (obuwie przeznaczone do chodzenia po śniegu)

le elezioni (pl.) | wybory

le fauci (pl.) | paszcza

le Mani pulite (pl.) | *dosł.* Czyste ręce, dochodzenie prowadzone w 1992 r., które ujawniło ogromną skalę korupcji w ówczesnej polityce włoskiej

le orecchie a sventola | *idiom.* odstające uszy

le origini (con questo significato al plurale) | korzenie, pochodzenie

le qualificazioni professionali (pl.) | kwalifikacje zawodowe

le scale antincendio | schody przeciwpożarowe

legato a qn/qc | związany z kimś/czymś

leggero | lekki

legno | drewno

limitarsi a fare qc | ograniczać się do robienia czegoś

lo gnomo | gnom

lo schermo | monitor, ekran

lo scherzo | żart

lo scienziato (f. la scienziata) | naukowiec

lo sci | narciarstwo

lo scontrino | paragon

lo scopo | cel

lo scrittore (f. la scrittrice) | pisarz/-ka

lo scrittore (m.), la scrittrice (f.) | pisarz/-ka

lo sforzo | wysiłek

lo sgabello | stołek, taboret

lo sguardo | spojrzenie

lo slittino | sanki

lo specchio | lustro, zwierciadło

lo spunto di riflessione | temat/inspiracja do przemyśleń/refleksji

lo stanziamento | środki pieniężne (przeznaczone, wyasygnowane na jakiś cel)

lo stesso (f. la stessa, pl. m. gli stessi, pl.f. le stesse) | ten sam

lo Stivale | Półwysep Apeniński, Włochy, *dosł.* kozak (rodzaj obuwia)

lo storiografo | historiograf

lo studioso (f. la studiosa) | naukowiec
lo studio | nauka
lodare qn/qc per qc | chwalić kogoś/coś za coś
lungo qc | wzdłuż czegoś
l'/la urban explorer (pl. gli urban explorer) | *ang.* miejski odkrywca
l'abbazia | opactwo
l'abbigliamento | odzież
l'abilità (pl. le abilità) | umiejętność, zdolność
l'abitante (m./f.) | mieszkaniec/-ka
l'abitato | obszar/miejsce zamieszkałe przez ludzi
l'abitudine | zwyczaj, przyzwyczajenie
l'acquisto | zakup
l'Adige | Adyga
l'adulto | dorosły
l'afa | duchota
l'affresco | fresk
l'alga (pl. le alghe) | algi, glony
l'ambiente | środowisko
l'animo | duch, dusza
l'Annunciazione | Zwiastowanie
l'appassionato di qc | pasjonat czegoś
l'appuntamento | umówione spotkanie
l'arco | łuk
l'area (pl. le aree) | obszar
l'aria | powietrze
l'ascesa politica | wkroczenie na scenę polityczną i zdobycie coraz większego poparcia, dojście do władzy politycznej (*dosł.* pięcie się do góry)
l'assenza | brak, nieobecność
l'associazione (f.) | stowarzyszenie
l'Assunzione | Wniebowzięcie
l'atrio | reprezentacyjny hol
l'attività | działalność
l'ausiliare | czasownik posiłkowy

l'autonomia | samodzielność
l'edicola | kiosk z prasą
l'edificio | budynek
l'entrata | wejście
l'epigrafe | inskrypcja
l'equivoco (pl. gli equivoci) | nieporozumienie, niedomówienie
l'eredità (m/f) | spadkobierca/-czyni
l'eredità | spadek
l'eroe (f. l'eroina) | bohater/-ka
l'escursione freeride | wycieczka freeride (bez ograniczeń, poza wytyczonymi trasami)
l'escursione | wycieczka
l'esibizione | pokaz
l'esperienza | doświadczenie, przeżycie
l'estraneo | obcy, nieznanomy
l'Est | Wschód
l'evento | wydarzenie
l'idillio | idylla, sielanka (gatunek literacki)
l'immagine | wizerunek
l'imperatore | cesarz
l'imprenditore (f. l'imprenditrice) | przedsiębiorca/-czyni
l'incentivo | bodziec finansowy
l'incuria | zaniedbanie, brak dbałości (o coś)
l'infermiera | pielęgniarka
l'insediamento | osiedle, kolonia
l'insegna | szyld
l'itinerario (pl. gli itinerari) | trasa, ścieżka, szlak
l'obiettivo | cel
l'ombrello | parasol
l'omofobia | homofobia
l'omosessualità | homoseksualizm
l'ondata | fala
l'opportunità | możliwość, szansa
l'oriundo (f. l'oriunda) | potomek emigrantów

l'orrore | potworność, okropieństwo
l'orsetto polare | niedźwiadek/miś polarny
l'oscurità | ciemność
l'ospitalità | gościnność
l'Ottocento | XIX w.
l'Ovest | Zachód
l'ufficio-set | biuro będące jednocześnie planem filmowym
l'Unità d'Italia | Zjednoczenie Włoch
l'urlatore | *dosł.* krzykacz, termin określający wykonawców włoskiej muzyki rozrywkowej (przełom lat 50. i 60.), których styl wokalny wzorował się na wykonawcach rockandrollowych

M

Macché! | Ależ skąd!
magnifico | wspaniały
malgrado | pomimo (że)
manco a dirlo | *idiom.* oczywiście, rzecz jasna
mantenere | utrzymywać, zachowywać
manualmente | ręcznie
marchigiano | należący/odnoszący się do regionu Marche
marittimo | morski
matto | szalony
meglio | lepiej
meno | mniej
meraviglioso | wspaniały, cudowny
meridionale | południowy
mescolarsi a qc | mieszać się z czymś
mettere piede in/a | *idiom.* dotrzeć dokądś (*dosł.* postawić gdzieś stopę)
mettere qc a confronto con qc | porównywać coś do czegoś
mettere qc in discussione | poddawać coś w wątpliwość, kwestionować coś

mettere su carta (p.pass. messo) | przelać na papier, spisać

mirare a qc/fare qc | dążyć do czegoś/robienia czegoś, mieć coś na celu

miserevole | nędzny, godny pożałowania

moderno | nowoczesny

morbidissimo | bardzo miękki

mortale | śmiertelny

mostrare qc a qn | pokazywać coś komuś

mozzafiato | *idiom.* zapierający dech w piersiach

N

nascondersi | kryć się

nascosto | ukryty

nativo di | urodzony w

nei pressi di qc | w okolicach czegoś

nel corso degli anni | z biegiem lat

nel corso di qc | w trakcie, na przestrzeni czegoś (jakiegoś okresu)

nel frattempo | w międzyczasie

nel giro di qc | w przeciągu czegoś (jakiegoś czasu)

nel rispetto di qc | w poszanowaniu czegoś, zgodnie z czymś, przestrzegając czegoś

nobiliare | szlachecki

non più | już nie

nonostante | pomimo że

noto | znany

numerosi (m.), numerose (f.) | liczni, liczne

O

occhio a qc/qn | *idiom.* uwaga na kogoś/coś (*dosł.* oko na)

odierno | dzisiejszy

offendere (p.pass. offeso) | obrażać

oltre | ponad

orgoglioso | dumny

ospitare | gościć

ottenere | otrzymywać, uzyskiwać

ovvero | czyli, to znaczy

ovviamente | oczywiście

P

paesaggistico | krajobrazowy

pallido | blade

paragonare qn/qc a qn/qc | porównywać kogoś/coś do kogoś/coś

partecipare a qc | uczestniczyć, brać udział w czymś

per caso | przypadkiem

per tutte le tasche *idiom.* | na każdą kieszeń

percepire (io percepisco...) | postrzegać, odbierać

perennemente | wiecznie

permettere (p.pass. permesso) a qn di fare qc | umożliwiać, pozwalać komuś na z/robienie czegoś

persino | nawet

pieno di qc | pełen czegoś

piovere (solo 3° pers. sing. piove) | padać (o deszczu)

pittresco (pl. pittoreschi) | malowniczy

popolarsi di qn | zaludniać się kimś

popolato da qn | zaludniony, zamieszkały przez kogoś

portare a qc | prowadzić do czegoś

portare con sé | nieść ze sobą

portare fuori | wyprowadzać

postare | publikować coś w formie postu

prendere qc in considerazione (pass.remoto io presi, tu prendesti, lui prese, noi prendemmo, voi prendeste, loro presero) | brać coś pod uwagę

prendere slancio | nabierać rozpędu

preoccuparsi | martwić się

pressoché | prawie

prevalentemente | przeważnie

prezioso | cenny

prima di qc/qn | przed czymś/kimś

principale | główny

principalmente | głównie

privo di qc | nieposiadający/ pozbawiony czegoś

produrre (pres.ind. io produco, tu produci, lui/lei produce, noi produciamo, voi producite, loro producono; p. pass. prodotto; imperf. io producevo, tu producevi ecc.) | wytwarzać, produkować

proprio | własnie

provare a fare qc | próbować coś robić

proveniente da | pochodzący z

provenire da qn/qc (pres.ind. io provengo, tu provieni, lui proviene, noi proveniamo, voi provenite, loro provengono) | pochodzić od kogoś/ czegoś

pungente | ostry, kłujący

puramente casuali | czysto przypadkowe

purtroppo | niestety

Q

qua e là | tu i ówdzie

Quante risate! | Ile śmiechu!

quindi | więc, tak więc

quotidianamente | codziennie

R

raccolto | zebrany (raccoliere | zbierać)

raccontare | opowiadać

raffigurare | przedstawiać

rassegnato | zrezygnowane

reale | rzeczywisty

recente | najnowszy, ostatni

reciprocamente | wzajemnie

rendere qn/qc [+nome/aggettivo] (p. pass. reso) | uczynić coś/kogoś kimś/czymś/jakimś

respirare a pieni polmoni
idiom. | oddychać pełną piersią (dosł. pełnymi płucami)

respirare l'atmosfera di casa | poczuć się jak u siebie

restituire | zwracać, oddawać

resuscitare (oppure risuscitare) | wskrzesić, reanimować

riassumere | streścić, podsumować

richiamare l'attenzione su qc | **idiom.** zwracać/przyciągać uwagę na coś

richiedere | wymagać

riconoscersi | rozpoznawać się

rievocare | przywoływać na myśl

riflesso | odbity (o światło, promieniach itp.)

riflettere | odbijać

rigoglioso | bujny (o roślinności)

rimanere (io rimango, tu rimani, lui/lei rimane, noi rimaniamo, voi rimanete, loro rimangono) | zostawać, pozostawać

rimarcare qc | zwracać na coś uwagę, podkreślać

rinunciare a qc | rezygnować z czegoś

riscoprire | ponownie odkryć

risiedere | mieszkać na stałe

rispettivamente | odpowiednio

rispetto a qn/qc | w stosunku do kogoś/czegoś

risplendere | błyszczeć

ristrutturare | remontować

ritenere qc/qn qc/qn (pres.ind. io ritengo, tu ritieni, lui ritiene, noi riteniamo, voi ritenete, loro ritengono) | uznawać coś/kogoś za coś/kogoś

rivivere | odżywać

rivolversi a qn | zwracać się do kogoś

rovinare | niszczyć

S

sacrificare qc a qn/qc | poświęcać coś komuś/czemuś

salvare | ocalić, uratować

sano | zdrowy

sboccare in qc | wpadać, uchodzić, wpływać do czegoś (o cieku wodnym)

scambiare | zamienić, wymienić

scaricare | wyładowywać

scatenare | wywoływać, powodować (np. gwałtowną reakcję)

scavato | wykopany

scegliere (pres. ind. io scelgo, tu scegli, lui sceglie, noi scegliamo, voi scegliete, loro scelgono; p. pass. scelto) | wybierać

sciare | jeździć na nartach

scientificamente | naukowo

scioccante | szokujący

scompigliato | chaotyczny, nieuporządkowany

scoprire (p. pass. scoperto) | odkrywać

scorretto | nieprawidłowy, niepoprawny

sdraiato (f. sdraiata) | w pozycji leżącej

Secondo dopoguerra | okres bezpośrednio po II wojnie światowej

sedurre (pres. ind. io seduco, tu seduci; p. pass. sedotto; imperf. io seducevo, tu seducevi) | uwodzić

segreto | tajny

seguito | popularny, śledzony/ obserwowany przez wiele osób, mający wielu followersów

selvaggio | dziki

semivuoto | na wpół pusty

separare qn/qc da qn/qc | od dzielać/odgradzać kogoś/coś od kogoś/czegoś

seppellire (pres. ind. io sepollo, tu sepolli; p. pass. sepolto) | pochować, chować, grzebać (zmarłych)

seppure | pomimo że

sequestrato | porwany, przetrzymywany wbrew własnej woli

serpeggiare | wic się jak wąż (il serpente | wąż)

settentrionale | północny

severo | surowy, srogi

sfavorevole | niekorzystny

sfizioso | fikuśny, oryginalny

sfogliare | przeglądać stronę po stronie, też: czytać pobieżnie

si tratta di | jest to, chodzi tu o

sociale | społeczny, socjalny

soffrire | cierpieć

solitario | samotny

somiglianza a qn/ qc | podobieństwo do kogoś/ czegoś

sonnolento | śpiący (zaspany)

soppiantare qc/qn | zastąpić coś/ kogoś, też: wypierać coś

sorseggiare | popijać, sączyć

sostenere (pres.ind. io sostengo, tu sostieni, lui sostiene, noi sosteniamo, voi sostenete, loro sostengono) | twierdzić, uważać

sottotitolato | z napisami (o filmie)

spalancare | szeroko otwierać

sparpagliato | rozrzucony, rozproszony

sparso per qc | rozrzucony, rozsiany po czymś

sperduto | zagubiony

spiazzato | zbity z tropu

spiegare | wyjaśniać

spirituale | duchowy

splendido | cudowny, wspaniały

sporco | brudny

spuntare | wyłaniać się

stabilirsi | osiedlać się

stanco morto (f. stanca morta, pl. m. stanchi morti, pl. f. stanche morte) | **idiom.** śmiertelnie zmęczony

stare a cuore a qn | leżeć komuś na sercu, być dla kogoś ważnym

stare a pennello | *idiom.* leżeć jak ulał (il pennello | *dosł.* pędzel)

straordinario | niezwykle

strenuo | niezmordowany, uparty

strizzare l'occhio a qn | *idiom.* puszczać do kogoś oczko

stupire (io stupisco, tu stupisci, lui/lei stupisce, noi stupiamo, voi stupite, loro stupiscono) | dziwić, zadziwiać

su e giù *idiom.* | wte i wewte (*dosł.* w górę i w dół)

sulla sessantina | około sześćdziesiątki

superstizioso | przesądny

surriscaldato | mocno nagrany

susseguirsi | następować po sobie

svariati (pl.m.), svariate (pl.f.) | rozmaici, rozmaite

T

talvolta | czasami

tenersi (3° persona, sing. si tiene, pl. si tengono) | odbywać się, mieć miejsce

terreste | ziemski

tirare fuori | wyciągać

togliere (io tolgo, tu togli, lui/lei toglie, noi togliamo, voi togliete, loro tolgono) | wyciągać, wyjmować, też: zdejmować

togliere l'età | odejmować lat (*dosł.* wiek)

trafficato | ruchliwy, gwarny

tralasciare | pomijać

tranquillo | spokojny

trasandato | zaniedbany

trascorrere (p.pass. trascorso) | spędzać (czas)

trascurato | zaniedbany

trasferirsi in/a | przenieść się, przeprowadzić się do jakiegoś miejsca

trasformare qc in qc | przekształcać/zamieniać coś w coś

trasmettere (p.pass. trasmesso) | przekazywać

tutelare | chronić, zachowywać

tuttavia | jednak

tutto il contrario | *idiom.* zupełne przeciwieństwo

U

ubicato | ulokowany, usytuowany

uguale | taki sam

umano | ludzki

umile | skromny

un altro (f. un'altra) | jeszcze jeden (jeszcze jedna)

un tocco di qc | odrobina/akcent czegoś

una sorta di qc | coś w rodzaju

una volta | kiedyś

unico (f. unica, pl.m. unici, pl.f. uniche) | jedyny

urlare | krzyczeć

V

vale la pena (di) fare qc | warto coś robić

vantare qc | szczyścić się czymś

vasto | rozległy

vendere | sprzedawać

vincere | wygrywać

virale | wiralny, błyskawicznie zdobywający popularność w sieci

visitare | zwiedzać, odwiedzać (miejsce)

visto che | ponieważ